

แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ของสถานศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
**Guidelines of Educational Management on Distance Education via Satellite
(NEW DLTV) of the Small Size Schools under Khon Kaen Primary
Educational Service Area Office 5**

จตุพล สอนจิตร และ วิเชียร รุ้ยยืนยง

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Jatupon Sornchit and Wichian Rooyuenyong

Northeastern University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: anakin.kasia@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน และสภาพพึงประสงค์ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 และ 2) เสนอแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 222 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีชี้วัดค่าความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ สภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพพึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้ (1) การประเมินผลและปรับปรุง (2) การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง (3) การนิเทศและติดตาม (4) การจัดการเรียนรู้ และ(5) การกำหนดนโยบาย

คำสำคัญ: แนวทางการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม DLTV; สถานศึกษาขนาดเล็ก; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

Abstracts

The purposes of this research were to study 1) The current condition, desirable condition for the management of remote education via satellite (NEW DLTV) of small school under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area, Region 5. 2) Propose guidelines for the management of remote education via satellite (NEW DLTV) of small school under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area, Region 5. This study is the survey research. 222 administrators and teachers by stratified random sampling. The research tools were questionnaires and interview forms. Collect information manually. The data were analyzed by using averages, standard deviation and the required demand indicators.

The results of the research were as follows: 1) Current and desirable conditions The overall current situation is at a very high level. Overall desirable condition was at the highest level. 2) Guidelines for remote education management via satellite (NEW DLTV) of small educational institutions. Under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area District 5, needs can be sorted as follows: (1) Evaluation and Improvement (2) Driving and Strengthening (3) Supervision and Monitoring (4) Learning Management and (5) policy formulation

Keywords: DLTV Satellite Distance Education Approach; Small School; Under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area Region 5

บทนำ

จากสภาพบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราส่วนครูต่อนักเรียนและนักเรียนต่อห้องเรียนเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน นอกจากนั้นยังเกิดปัญหาอีกหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารมีใช้อย่างจำกัด การขาดแคลนครู อีกทั้งโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชนบทห่างไกล ทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน ส่งผลให้คุณภาพการจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กขาดประสิทธิภาพ คุณภาพของการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 : 45-55)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อแก้ปัญหาเด็กยากจนในชนบทให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ตลอดจนมีกระบวนการยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง โดยสิ่งหนึ่งที่อยู่ในกระบวนการยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก คือการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 จึงได้ให้มีการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไป

ยังพื้นที่อื่นๆ โดยกำหนดให้จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ในโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางไกล ที่ให้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาขาดแคลนครูในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อันส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งเป็นการดำเนินการตามรอยเบื้องยุคลบาท และสนองพระราชดำริในการที่จะพัฒนาการศึกษาไทยให้เจริญก้าวหน้า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 : 45-55)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด จำนวน 151 แห่ง ได้ดำเนินการตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาขนาดเล็กพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) โดยให้สถานศึกษาขนาดเล็กทุกแห่งจัดการ ศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีทางไกล และเป็นการจัดการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาขาดแคลนครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ในทุกสาระได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ แต่ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติแตกต่างกัน ทำให้การจัดการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2561 ของสถานศึกษาศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สถานศึกษาแต่ละแห่งได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบต่ำกว่าร้อยละ 50 และมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, 2562 : 76)

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จึงมีความสนใจในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเสนอเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม(New DLTV) ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จำนวน 504 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ จำนวน 222 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ชนิด ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ ตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย 2) การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การนิเทศและติดตาม และ 5) การประเมินผลและปรับปรุง โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท 5 ระดับ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV)

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

1.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

1.5 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.6 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

1.8 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Total Correlation) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม คัดเลือกเอาข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.34 - 0.89

1.9 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามข้อที่เข้าเกณฑ์ ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

1.10 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้บรรจุแบบสอบถามแต่ละชุดอย่างมิดชิด พร้อมติดแสตมป์และจำหน่ายซอง แล้วขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนผู้วิจัยตามเวลาที่กำหนด

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์ดังนี้

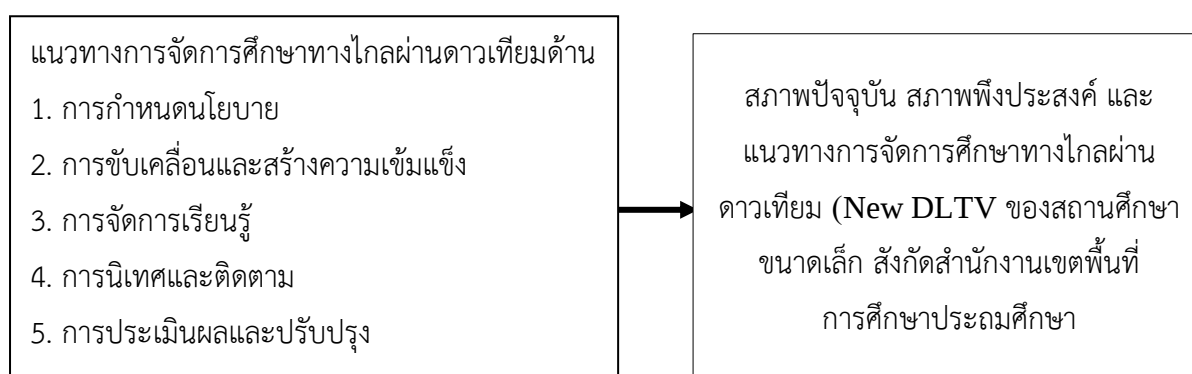
วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified})

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอานโยบายการศึกษาของรัฐบาล แนวคิดการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ แนวคิดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ New DLTV แนวคิดการใช้ New DLTV เพื่อการเรียนรู้การสอนจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวม

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดนโยบาย	3.53	0.73	มาก	1	4.54	0.65	มากที่สุด	3
องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง	3.31	0.67	มาก	3	4.51	0.75	มากที่สุด	4
องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้	3.41	0.67	มาก	2	4.56	0.75	มากที่สุด	1
องค์ประกอบที่ 4 การนิเทศและติดตาม	3.31	0.87	มาก	3	4.49	0.76	มาก	5
องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและปรับปรุง	3.13	0.84	มาก	5	4.56	0.85	มากที่สุด	1
รวมเฉลี่ย	3.34	0.64	มาก		4.53	0.72	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สภาพปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับปฏิบัติมากที่สุดคือ การกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 0.73) รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.67) การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง ($\bar{X} = 3.31$, S.D.= 0.67) การนิเทศและติดตาม ($\bar{X} = 3.31$, S.D.= 0.87) และองค์ประกอบที่มีสภาพปัจจุบันต่ำที่สุดคือ การประเมินผลและปรับปรุง ($\bar{X} = 3.13$, S.D.= 0.84)

สภาพที่พึงประสงค์ การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุดคือ การประเมินผลและปรับปรุง ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.85) รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.75) การกำหนดนโยบาย ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 0.65) การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง (

$\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.75$) และองค์ประกอบที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุดคือ การนิเทศและติดตาม ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.76$)

การประเมินความต้องการจำเป็นของแนวทางแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ใช้ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified)

ตาราง 2 แสดงความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวม

การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดนโยบาย	3.53	0.73	มาก	4.54	0.65	มากที่สุด	0.29	5
องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง	3.31	0.67	มาก	4.51	0.75	มากที่สุด	0.36	2
องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้	3.41	0.67	มาก	4.56	0.75	มากที่สุด	0.34	4
องค์ประกอบที่ 4 การนิเทศและติดตาม	3.31	0.87	มาก	4.49	0.76	มาก	0.36	3
องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและปรับปรุง	3.13	0.84	มาก	4.56	0.85	มากที่สุด	0.46	1
รวมเฉลี่ย	3.34	0.64	มาก	4.53	0.72	มากที่สุด	0.36	

จากตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยเรียงลำดับความสำคัญเป็นดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและปรับปรุง
2. องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง
3. องค์ประกอบที่ 4 การนิเทศและติดตาม
4. องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้
5. องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดนโยบาย

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดนโยบาย

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษาควรมีโอกาสในการศึกษา และวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของนโยบาย
2. สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง หรือปัญหาของสถานศึกษา
3. ควรมีการกำหนดรูปแบบนโยบายในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและชัดเจน
4. ควรมีข้อมูลที่เพียงพอข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมากำหนดนโยบาย

องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง

1. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาทางไกลให้เพียงพอ โดยเฉพาะงบประมาณในการบำรุงรักษาและจัดหาสื่อเพิ่มเติม
2. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกลควรมีให้เพียงพอ เช่น ระบบพลังงาน สื่อ หรืออุปกรณ์ที่สนับสนุน และสื่อด้าน DLIT
3. ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และไม่พร้อมในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
4. ควรจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้

1. ควรมีการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการศึกษาทางไกล ไม่ควรใช้เฉพาะสื่อที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดหาให้
2. การเผยแพร่สื่อการจัดการศึกษาทางไกลควรให้โรงเรียนขนาดเล็กจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา
3. ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้
4. ควรมีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทางไกลผ่านดาวเทียม

องค์ประกอบที่ 4 การนิเทศติดตาม

1. ควรมีแผนการนิเทศติดตามที่ชัดเจน
2. ควรมีการรายงานผลการนิเทศติดตามที่สามารถนำไปพัฒนาได้ชัดเจน
3. ควรมีการจัดทำสื่อและเครื่องมือในการนิเทศติดตามให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ
4. ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการนิเทศติดตามให้เพียงพอและเหมาะสม
5. ควรมีการให้ขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมดำเนินการนิเทศติดตาม

องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและปรับปรุง

1. สถานศึกษาควรมีการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
2. สถานศึกษาควรมีรูปแบบสำหรับการประเมินผลที่ชัดเจน
3. สถานศึกษาควรมีการรายงานผลการดำเนินงานในทุกระยะ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สภาพปัจจุบันภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) ของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 สามารถเรียงลำดับความต้องการจำเป็นได้ดังนี้ 1) การประเมินผลและปรับปรุง 2) การขับเคลื่อนและสร้างความเข้มแข็ง 3) การนิเทศและติดตาม 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การกำหนดนโยบาย

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กเป็นสถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน เป็นเหตุให้การจัดสรรอัตราครูผู้สอนให้แก่สถานศึกษามีข้อจำกัด โดยสถานศึกษาขนาดเล็ก มีครูผู้สอนไม่ครบชั้น ดังนั้นสถานศึกษาขนาดเล็กจึงดำเนินการแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมแทน เพื่อแก้ปัญหาการขาดครูผู้สอน ดังนั้น ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 จึงอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรปภา อารีราษฎร์ และคณะ (2558 : 87 – 96) ที่ได้ศึกษาบริบท ปัญหาและความต้องการของสมาชิกเครือข่าย สื่ออิตีแอลทีวีต่อการใช้สื่ออิตีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน ผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 อยู่ในระดับมากที่สุด การดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ดำเนินการโดยไม่มีรูปแบบหรือแนวทางที่ชัดเจน หรือดำเนินการจัดการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษา ดังนั้น เมื่อมีแนวทางหรือวิธีการดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สถานศึกษาขนาดเล็กจึงมีสภาพที่พึงประสงค์ ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิทักษ์ สมพร้อม (2560 : 23-54) ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาด

เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีความต้องการในการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในระดับมาก

ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดนโยบาย มี 3 รายการ คือ 1) สถานศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม 2) สถานศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของสถานศึกษา 3) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายโดยการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนและสร้างความเข้ม มี 2 รายการ คือ 1) สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2) สถานศึกษาจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนรู้ มี 3 รายการ คือ 1) ครูเผยแพร่สื่อนวัตกรรมที่ได้จากการจัดกิจกรรมการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2) สถานศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาตามมาตรฐานและตัวชี้วัด 3) ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรที่เกิดจากการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม องค์ประกอบที่ 4 การนิเทศและติดตาม มี 6 รายการ คือ 1) สถานศึกษาจัดทำเครื่องมือในการนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคณะกรรมการนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 3) มีการรายงานผลการนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 4) สถานศึกษาจัดทำปฏิทินการนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 5) มีการประเมินผลการนิเทศและติดตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 6) สถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของการนิเทศติดตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและปรับปรุง มี 6 รายการ คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 2) มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามแผนที่กำหนดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 3) สถานศึกษาสร้างเครื่องมือประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 4) มีการตรวจสอบการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 5) ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนเพื่อปรับปรุงการประเมินผลในรายการที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม 6) สถานศึกษาวางแผนการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิทักษ์ สมพร้อม (2560 : 23-54) ที่ได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก มีสาระสำคัญ 7 ด้าน

คือ 1) การกำหนดนโยบาย 2) การจัดหาสื่อและอุปกรณ์ 3) การเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อน 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การสร้างความเข้มแข็ง 6) การนิเทศติดตาม และ 7) การประเมินเพื่อพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม ที่สนองนโยบายการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

1.2 สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV)

1.3 สถานศึกษาควรมีการระดมทุนเพื่อจัดหางบประมาณในการจัดการเรียนการสอนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV)

1.4 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูได้เผยแพร่นวัตกรรมที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (New DLTV)

1.5 สถานศึกษาควรมีการประชุมครูในการสร้างเครื่องมือในการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ตามสภาพจริงและตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพผู้เรียนกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในประเด็นเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษา การบริหารจัดการทางไกลผ่านดาวเทียม

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างระบบการศึกษาทางไกลและระบบการศึกษาปกติในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

2.4 ควรมีการศึกษาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เป็นการเฉพาะในเชิงลึกตามยุทธศาสตร์ 4 5 6 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารอ้างอิง

- พิทักษ์ สมพร้อม. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
- วรปภา อาริราษฎร์ และคณะ. (2558). การศึกษาบริบท ปัญหาและความต้องการของสมาชิกเครือข่ายสื่ออีดีแอลทีวีต่อการใช้ สื่ออีดีแอลทีวีเพื่อการเรียนการสอน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 9 (2), 87–96.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ปี 2562 – 2565. ขอนแก่น: อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). รูปแบบแนวดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.